

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyiltéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Vármegyei közgyűlés.

Vármegyénk törvényhatósági bizottsága folyó hó 20-án, tegnap tartotta meg a vármegyei székház nagytermében III-ik rendes közgyűlését, melyen a bizottság tagjai szép számban jelentek meg. — Ott voltak gróf Chottek Rezső, Piukovits József, Latinovits Géza, dr. Zákó István, dr. Molnár Károly, Eigl József, Trischler X. Ferenc, Szalay Károly, dr. Pertschy Ferenc, Mezey Zsigmond, Gräff Nikáz, a karzaton gróf Chottek Rezsóné ömeltósága is nézte a közgyűlés lefolyását.

Latinovits Pál főispán diszmagyarban kilenc órákor jelent meg a közgyűlési nagyteremben, hol a jelenvolt bizottsági tagok éljenzéssel fogadták. Elfoglalván elnöki székét, üdvözli a bizottsági tagokat. A jegyzőkönyv vezetésével Vojnits István főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével Popovits Sebőt, az ügyészi teendőkkel Pribil Ernő főügyészt bízta meg.

A közgyűlés tárgysorozatának két kimagasló pontja volt. Az egyik Latinovits Pál főispán átirata a létesítendő vármegyei takarékpénztár érdekében, a másik Pozsony vármegye közönségének átirata a nemzetiségi törvény módosítása iránt.

A vármegyei takarékpénztár.

A közgyűlés tárgysorozatának kiemelkedő és vármegyénk közgazdasági életére mélyen beható, nagyfontosságú pontja volt azon átirat, melyet Latinovits Pál főispán egy felállítandó vármegyei takarékpénztár

érdekében a törvényhatósági bizottsághoz intézett.

Az átiratot Városov László főszámvévő olvasta fel és a bizottság tagjai nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatták. A felolvasás alatt több ízben éljenzés hangzott fel és annak befejeztével a bizottság tagjai lelkesen éljenztek.

Az átirat így szól:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Többször volt már alkalmam tapasztalni, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság minden egyes esetben, a midőn a vármegyének, mint olyannak, avagy a vármegye lakosságának, népének és általában a közjónak érdekeiről volt szó, mindenkoron a legnagyobb lelkesedéssel és bölcs gondossággal intézkedett és határozott. Ez a tapasztalat mindenkit, a ki a közjó iránt érdeklődik, mindenkit, a ki az egyéni élet küzdelmei mellett önzetlen lelkesedéssel munkálkodni óhajt a megye és közvetve a haza javán, élénk és lelkes öröme hangol.

Kettőzött az én örömöm, tekintetes törvényhatósági bizottság! Mert a midőn a főispáni széket elfoglalni szerencsém volt, az életem összeforrott a vármegye haladásával, jövőjével, a vármegye közjával s a vármegye népének érdekeivel. Tenni, alkotni, jót és hasznosat létesíteni, a nép érdekeit védeni, a népet erősíteni s így vármegyénk jövőjét biztosítani, — ez az a cél, a melyet magam elé tűztem s a melyet hiven és teljes

erőmből szolgálni óhajtok mindaddig, a mig állásom ezt szent kötelességnek rója reám s a mig erőm engedi.

Nagy az örömöm, a midőn a vármegye törvényhatósági bizottságában lelkes munkatársat találok. Nagy az örömöm, mert hisz a célt, a vármegye haladásának és javának előmozdítását csak úgy érhetjük el, ha egyetértve, közös erővel munkálkodunk és dolgozunk. Hiszem is, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága soha sem fogja megtagadni segédkezését s a mig bennem és működésemben jóakaratot és buzgóságot lát, addig minden közhasznú kérdést illetőleg velem lesz és közhasznú törekvéseimet teljes erőből támogatja.

A vármegye jövőjét érdeklő és megvalósításra váró sok közhasznú terv között a jelen alkalommal egy különösnek tetsző, de éppen annyira fontos és eredményeiben nagy jelentőségűnek ígérkező intézmény létesítésére óhajtom a tekintetes törvényhatósági bizottság lelkes figyelmét felhívni.

A vármegyének milliókra rugó pénzei vannak, a melyeknek tulnyomó nagy része évről évre egyes pénzintézetekbe lesz gyűltöcsözésre elhelyezve. Önkénytelenül merült fel előttem az a kérdés, hogy miért kell a vármegyének a tőkési gyűltöcsöztetése céljából a pénzintézetek közvetítését igénybe venni? A mit a pénzintézet tesz, hogy t. i. tőkéit magánosoknál helyezi el, mért ne tehetné azt meg a vármegye az árvapénzek

A BÁCSKA tárcája.

A trombitás. *)

Felolvasatott a Petőfi-társaság Kossuth-ünnepén szeptember 21-én.

Messze még a Tisza — este ott kell lenni,
Fáradt a legénység, nem ér rá pihenni.

— Trara — trara —

Talpra baka, rongyos baka!
Huszárok nyergelni!

Csak egy legény maradt a seregből hátra
Két ölelő karnak édes mámorába:

— Trara — trara —

A trombitás, a zászlóalj
Legszebb katonája.

Már pirkad a hajnal leun az ég peremén,
Hogy kengyelbe hágott a dalias legény.

— Trara — trara —

Még csók tüzel az ajakán,
Még álom ül szemén.

S ahogy térül-fordul, utcák során vágat,
Minden utcasorbul — álom-e, káprázat?

— Trara — trara —

Vad idegen trombita bűg
Idegen nótákat.

*) Megjelent „A Hét” legújabb számában.

S mint mikor a Tisza tavasszal megzajdul
S messze süvít a part dörgéstől, morajtul,

— Trara — trara —

Vad, idegen hadak árja
Csap ki a talajbul.

„A muszka! A muszka! A csár katonája!
S te zászlód elhagytad, egy asszony csókjara.

— Trara — trara —

Nosza kardom, hű paripám,
Mossatok tisztára!”

Megereszté lova acél zaboláját,
Meg is suhogtatta rozsdátlan szablyáját,

— Trara — trara —

Csalogatta ki a sorbul
Sorra a muszkáját.

„No hát jertek, jösztek valahányan vagytok,
Isten az atyám, ma mind fűbe haraptok,

— Trara — trara —

Egy igaz magyar huszártól
Hős halált arattok.

Egyszer csak hideget érez szive táján,
Bugyborékol a hang a trombita száján:

— Tra — ra — ra —

Csurrog a vér — meg is alszik
A nyereg kápáján.

Es szól a kapitány, a hadak vezére:
„Sortűzet fiuk, a hős tiszteletére!”

— Trara — trara —

Trombita, dob, puskadörej
A katona bére.

Tavaszi pacsirta bereptül az égbe,
Öreg anyó meláz egy kis domb tövébe,

— Trara — trara —

Egy trombita — egy trombitás
Kóvályog eszébe.

Kiss József.

Schweidel József élete.

Irta: Trischler Károly.

VI.

Az ítéletet egyenként hirdették ki október hó 5-én reggel 8 órákor. Schweidel a negyedik volt. Haynau az első ítéletet, melyben Schweidelt akasztófára ítélték, golyóra változtatta át. Valószínűleg azt hitte ez a vérszopó, hogy ezáltal kegyelmet gyakorol Schweidel iránt, mivel Lembergben együtt szolgált és barátok voltak. Kegyetlen kegyelem ez, nem pedig barátság, mert Haynau szívének nem volt soha semmiféle nemes érzelme és így nem is volt barátja soha Schweidelnek.

A pártatlan és elfogulatlan történetírás kimondotta már ítéletét a mi honvétabornokaink és államférfiaink kivégzéséről és azt történelmi tényekkel is igazolta. Szégyene, örök szégyene az ítélethozóknak, mert nyilvánvaló,

kivül egyéb tőkével és pénzkészletével is? Hiszen ekként kettős cél volna elérhető; a míg ugyanis egyrészt a vármegyének a tőkét és pénzkészleteit nem kellene idegen kezelésre bízni, addig másrészt a nép, a mely a közterhek sulya mellett a túl magas kamatok megsemmisítő nyomása alatt görnyed, olcsóbb kölcsönökhöz juthatna. És e kettős cél megteremtése még azon eredményt is, hogy a közvetlen kezelés következtében előálló többlet-jövedelem a vármegye kulturális és közhasznú érdekeinek előmozdítására volna fordítható.

Ezen kérdés taglalása folyamán arra a következtetésre jutottam, hogy a jelzett tőkék és pénzkészletek az árvapénzek módjára magános feleknek kiadandó kölcsönök képen részint törvénybe ütköző akadályok, részint pedig kezelési nehézségek miatt nem gyümölcsöztesek. De igen is meg volna a kérdés oldva akkor, ha a törvényhatósági bizottság egy rendes cégtől bejegyzett takarékpénztárt létesítené. Ezen takarékpénztár a vármegye közönségének saját külön intézménye volna; a törvényhatósági bizottság rendelkezne fölötte s általában gyakorolná s élvezné mindazon jogokat, a melyeket a törvény pl: egy ily nemű részvénytársaságnak biztosít. A vármegye közönsége a tőkét és pénzkészleteit ezen saját takarékpénztárba helyezhetné el s így elérhető volna a fentebb jelzett kettős cél. De elfogadna a takarékpénztár még idegen betéteket is és így nagy tőkék forgatásával mindig mérsékelt üzlet-terv alapján a második cél, hogy t. i. a nép olcsóbb kölcsönökhöz jusson, még fokozottabb mértékben volna elérhető. A takarékpénztárnak tiszta nyeresége pedig természetesen a vármegye közönségének közjövendelmét képezné, a mely jövedelem áldásosan volna közhasznú célokra felhasználható.

A létesítendő takarékpénztár alapszabály-tervezetét átteszem a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz. Ezen tervezet teljesen megvilágítja a kérdést, a törvényhatósági bizottság minden egyes tagja meggyőződést szerezhet magának belőle arról, hogy az intézmény létesítése a vármegyének csak hasznára és javára válnék.

Tisztelettel felkérem a tekintetes tör-

vényhatósági bizottságot, hogy a felvetett eszmét ismert jóakarattal és lelkesedésével megfontolás tárgyává tenni sziveskedjék. A magam részéről örvendeni fogok, ha ezen eszme felvetésével is vármegyénk jól fel-fogott érdekének tehettem szolgálatot. Természetesen az intézmény létesítésének és biztos alapokra való fektetésének nehéz munkájában a vármegye közönsége bennem buzgó és lelkes támogatóra talál.

Az állandó választmány javaslata a következő:

A vármegye törvényhatósági bizottsága teljesen átérzi a vármegyei takarékpénztár létesítése iránt felvetett eszmének sulyát, teljes tudatában van annak, hogy az eszme megvalósítása eredményeiben egyrészt a vármegye egyetemét van hivatva oly helyzetbe juttatni, hogy kulturális és közgazdasági feladatait a vármegye területének, lakosai számának és értelmi színvonalának megfelelő arányokban teljesíthesse, de másrészt az ő meggyőződése lévén, hogy ezen intézmény a vármegye lakosságának, népének anyagi boldogulását, közgazdasági erősödését istapó-lólag és védőleg fogja szolgálni s mindezekkel egy jobb jövőnek erős alapját fogja képezni: osztatlan, igaz tisztelést és elismerést, őszinte köszönetét és háláját fejezi ki a vármegye főispánjának Latinovits Pál főispán urnak azon lankadhatlan, példátadó gondoskodásért és szeretetért, melyekkel a vármegyének és népének jövője, haladása és közjára folyton-folyvást viseltetik s melyeknek a most felvetett eszme is annyira erős bizonyítéka.

Egyben ezzel határozatilag kimondja a törvényhatósági bizottság, hogy a vármegyei takarékpénztárt létesíti, a főispán ur öméltsósága szives gondoskodásából már elkészült és áttett alapszabály-tervezetet sokszorosítani s a törvényhatósági bizottság minden tagjának tanulmányozás és megfontolás végett megküldeni rendeli s az alapszabályok tárgyalását s illetve végleges megállapítását és megalkotását a legközelebb megtartandó akár rendkívüli, akár rendes közgyűlés napirendjére tűzi ki.

Ezen javaslatot a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel határozattá emelte.

A nemzetiségi törvény.

Pozsony vármegye közönsége a nemzetiségi törvény módosítása tárgyában átiratot küldött vármegyénk törvényhatóságához feliratának pártolása iránt.

Az állandó választmány határozati javaslata az volt, hogy vármegyénk törvényhatósága a feliratot pártolja és a törvényhozáshoz hasonló szellemű feliratot intéz.

Az állandó választmány határozati javaslata fölolvasása után szólásra emelkedett Szendy Lajos bizottsági tag és a következő szép hazafias szellemtől áthatott beszédet mondotta el:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes vmegyei törvényhatósági bizottság!

A szőnyegen levő tárgy nehéz és kényes kérdésnek tűnik fel ebben a mi több nyelvű és nemzetiségi vármegyénkben, épen azért igyekezni fogok tárgyilagossá lenni és messze kerülni minden olyan dolgot, a mely bárkit is nemzetiségi érzületében vagy faj szeretetében megsérthetne, — azt azonban eleve is határozottan kijelentem, hogy magyar nemzeti szempontból, a kényes és nehéz kérdések megoldásától sem szabad visszariadnunk, mert minden opportunismustól föbb és előbb való dolognak és kötelességnek tartom ezer éves fundamentumon nyugvó magyar hazánk állami épületének kiépítését és betetőzését, de nem szabad visszariadnunk azért sem, mert a kényes kérdések megoldásának halogatása olyan gubanczozá csomósodhatik össze, a melyet gordiusi csomóként csak karddal lehet ketté vágni, épen azért kövessük ama régi bölcs szabályt: Principiis obsta, ne sero medicina paratur.

Az újabb időben több olyan sajnos jelenség észlelhető állami életünkben, a mely komoly figyelembe vételt igényel, több olyan retrográd, szinte támadásszerű mozgalmak merülnek fel, a melyek mintegy kibívják a nemzeti és állami létünk jól fel-fogott érdeke által sürögősen parancsolt védekezést.

Emez állam és nemzetellenes mozgalmak következménye Pozsony vármegye szőnyegen levő átirata, mely az 1868. évi XLIV-ik törvényzikk módosítását sürgeti.

Nem egészen új dolog ez. Háromszék vármegye már ez előtt két évvel átiratban

hogy kegyetlenebb, igazságtalanabb vérengzés nem szennyezte be a mult század történelmét. A hadbírósalg élén egy vértől mámoros őrtől állott, ki előtt nem volt szent se a becsület-szó, sem az Isten, sem az ember.

Az ítélet kihirdetése után Schweidelt bilincsesben vitték vissza börtönébe. Ajtaja elé két-két fegyveres őrt állítottak és a porkoláb a feltűgylő tiszt jelenlétében minden két órában átkutatta a börtönt, megvizsgálta a láncokat és megmotozta. Az ételt kés nélkül kapta, bort nem íbatott, fehérneműt se vált-hatott. Megtagadták tőle az emberiség leg-kisebb jelét.

Aradon sokféle hír volt elterjedve. Voltak, akik beszélték, hogy a tábornokokat Bécsbe viszik. Mások azt híresztelték, hogy Pesten fogják kivégezni, ahol Kossuth is a börtönben tlt. Október hó 3-án gróf Grünne Károly tábornok Aradra érkezett. Szállása előtt két zenekar játszott. Szörnyű kegyetlenség. A mi hős honvédeink zárt börtöneikben hallották a vidám zenét, az eleven, vig, nyüzsgő élet jelét élettük utolsó óráiban. Szörnyű kegyetlenség. Az osztrák tiszték fényes tarka, derült csoportokban jártak-keltek Arad utcáin.

Az aradiak azt hitték, hogy Grünne gróf kegyelmet hoz, hogy ő a kegyelem fehé-galambja, pedig a fekete halálmadár volt. Kevezzel Grünne után megjött a hóhér

Brünnből segédeivel. Tüntetőleg végig sétál-tak az utcákon. A hóhér a városban szél-tében dicsekedett, hogy a legyőzhetetlen reb-elliss tábornokokat ez egyszer ő fogja fel-kötni. Aradot halálos megdöbbenés és csönd fogta el. Lefüggönyözték az ablakokat. Az utcákon nem járt senki, csak a katonai fey-veres őrség cirkált. Minden arra mutatott, hogy a kivégzés ideje elérkezett. Még a templomokban is csak reggeli 9 óráig mar-adhattak az emberek. Az Új-Aradon állomá-sozó katonaságot is bevonták a városba és a várba. Az ujaradi országut mentében tábori tűzértséget állítottak fel, a vár sáncaira pedig felvonták az ágyukat. Mintha ellenség táma-dásától féltek volna. Még hangosan beszélni se mert az aradi nép, nem hogy valami tá-madásra készült volna.

Október hó 5-én reggel egymásután két futár érkezett Aradra. Ezek hozták a telegram-mokat, melyek Haynau ítéleteit megerősítet-ték. Reggel 9 órakor a főőrház elé négy-szögben felállítottak 4 zászlóaljot és az elitelt tábornokokat a négyszög közepére vezették.

Itt Ernst hadbíró fölolvasa a megerős-ített halálos ítéletet. A halálos ítéletet ok-tóber 6-án reggel hat órakor fogják végre-hajtani. A hadbíró mindegyik elitelt nevének fölolvasásakor kettőtört egy-egy fekete pálcát.

A tábornokok visszamentek celláikba. Láncuk csörgése elhal és néma csönd borul

a várra. Hoviger várparancsnok kiadta napi-parancsát, melylyel az ítéletek végrehajtásá-hoz a Woher zászlóaljot rendeli ki Tichy őrnagy vezérletével. A napiparancs arról is intézkedett, hogy a legénység egész éjjelen át készenlétben legyen.

Eljöttek az utolsó órák. Az elitelték elkészültek a halálra. Nagy kérésre és kö-nyörgésre végre megengedték, hogy bucsu-leveleket írhatnak feleségeikhez, gyermekeik-hez, családjukhoz. Szívethasító szép levelek ezek. Egytől-egyig férfias, nemes lélek meg-nyilatkozása. Nincs bennük egyetlen panaszló kishitű szó, csak csupa fájdalom, hit, büsz-keség, szerelem.

Schweidel József is utolsó órájában meg-irta végrendeletét október hó 5-én. Mély és igaz vallásossága, keresztény megnyugvása Isten akarataiban és bölcsességében erősítette meg nemes szívét a szomorú utolsó órákban. „Hogyha a Mindenhatónak úgy tetszenék, hogy miután a halálos ítélet felettem kimon-datott, engem egy jobb világba szólít, hogy az anyagiakkal rendbe lehessenek — és egy féliven, melyen ezen felírás áll — ez végren-deletem melléklete, feljegyzi követeléseit és tartozásait. Fölkéri még Latinovits Benjám-in sógorát, hogy még kiskoru gyermekei felett a gyámságot vállalja el és legyen segítő társa feleségének, kiskoru gyermekei nevelésében. Élete utolsó óráiban is szeretett felesége

kereste meg a törvényhatóságokat ugyanezen tárgyban, de akkor a törvényhatóságok egyszerű tudomásvételével napi rendre tértek e kérdés felett, pedig az ujabban lefolyt két esztendő Háromszék megyének adott igazat. Hiszen már a magyar országgyűlés képviselőházába is beköltözött az állambomlasztó nemzetiségű, Lurtz Károly és társai szász nemzetiségű országgyűlési képviselők olyan nyilatkozatokat tettek az országgyűlés színe előtt, a melyeket a magyar közvélemény szó nélkül nem hagyhat. Lurtz Károly magyar országgyűlési képviselő sértő, sőt goromba módon utasítja vissza a nevére magyar nyelven címzett levelet és indignálódva kérdezi a levélhordótól, talán azt hiszi, hogy Magyarországon mindenki magyar? A nemzetiségi hírlapok napról napra egyre vakmerőbben szidalmazták a magyar alkotmányt, a nemzeti intézményeket, sőt a magyar igazságszolgáltatást is, — hun hordáknak csufolják honfoglaló dicső őseinket és azok barbár utódainak minket, — mondva csinált, megrendelésre készült, hazug vádak hangzanak fel egyre sürűbben a magyar nemzet ellen. — Dula Máté, az ősmert tót agitátor tót földnek nevezi a magyar földet.

Még a csendes és munkás német elem is kezd mozgolódni, nem ugyan vármegyénkben, de Temesben és Torontálban, a hol a vármegye főjegyzője az új főispánhoz intézett üdvözlő beszédében így szólott: „A testvéri egyetértés ápolásával kell fentartani a nemzet összességének gyarapodását, mégis meg-inogni látjuk azon mélyen gyökerező, évszázados hűséget a haza iránt, — jött-ment izgatók elfordítják tőlünk a sziveket, melyek jó és balsorsban velünk dolgoztak,“ éppen azért arra kérte az új főispánt, hogy az ilyen izgatókkal éreztesse a kormányhatalom egész erejét. Nagy bajnak kell ott lenni, a hol a hivatalos hang így szólal meg.

Látjuk hát, hogy a szomszédban már gyujtogatnak, jam proximus ardet Ucalegon! Őlhetett kezekkel ezt nem nézhetjük, nem szabad Pató Pálként azt mondanunk: Rá értünk még arra. Nem értünk rá! Itt a tizenkettedik óra, hogy védekezzünk!

Közmondásos ugyan a magyar türelem, de: sunt certi denique fines! egyszer már

határt kell vetni ezeknek a jogosulatlan és vakmerő izgatásoknak s meg kell mutatni, hogy az a magyar kéz, mely testvéri jobbot nyújt az idegen ajku nemzetiségeknek, ha mindannyiszor durván és sértőleg visszalöknek: ökölbe is tud szorulni s ha kell sujtani is tud, lesujtani azon gonosz lelki izgatók fejére, a kik, a helyett, hogy a testvéri egyesülés génszának átdott nyomdokait követnék, a fajgyűlölet átkos daemonát akarják újból életre kelteni és a bomlás éveit verni Magyarországnak együttérzésre, együtt működésre utalt népei közé.

Hazánk ezeréves multja bizonyítja, hogy már a honfoglaláskor államalkotásra hivatott nép volt a magyar, — az pedig végtelen, sőt káros türelmet bizonyítja, hogy évszázadok alatt, a különböző nemzetiségeket az egységes nemzettestbe be nem olvasztotta.

Am lássuk, hogy más államokban minő elbánásban részesülnek a különböző nemzetiségek.

Oroszország Finnországot, mely, mint különállam 1809-ben csatoltatott az oroszbirodalomhoz és a melynek lakossága kilenczted részben Finn, úgy Litvániát, mely szintén önálló fejedelemség volt és csak 1814-ben ment át Oroszország tulajdonába, ime egészen eloroszosítja.

Németország a circa 3 millió lengyelt egészen németté gyurja. Midőn a porosz képviselőházban Czarlinszky lengyel képviselő nem rég szóvá tette a lengyelek ellen kiadott sok büntető parancsot, a miniszter azzal felelt: „Csak sajnálni lehet, hogy nem bocsátottak ki még több büntető parancsot, követelnünk kell, hogy a lengyelek ne használják erejüket arra, hogy a németiséget támadják, a lengyel agitációkról le kell rántani a fátyolt, a kormányjavaslat hozzá fog járulni ahhoz, hogy megerősítse a keleti tartományokban a német nemzeti érzést.“

Bülow német kancellár, csak mostanában is kijelentette, hogy nem fogja abbahagyni a lengyelek elnémetesítését.

Elhiszem, hogy ez az irányzat, ez a hang nagyon tetszik Lurtz urnak és társainak, de kíváncsi vagyok, mit szólnának ahoz, ha Magyarország belügyminisztere használna ilyen hangot a szász aldentsch moz-

golódások ellen? vagy mit szólnának ahoz, ha Magyarország képviselőháza, mint az egészséges szervezete materia peccaut, kivetné kebléből Lurtz urat és társait? Csakhogy — kimondom őszinte véleményemet — attól félek, hogy sem egyik, sem másik nem fog megtörténni. Büntető törvényeink az izgatók ellen nagyon enyhék, esküdtseink nagyon lágyak.

A szászokat eddig úgy jellemezték, mint prudens és circum-spectus népet. Ez is megváltozott vagy elfelejtkeztek már a prudentiáról és circumspectusságról, vagy annyira gyengének tartják Magyarországot kormányát és parlamentjét, hogy büntetlenül vélnék elkövetni hasonló kirohanásokat.

Panaszkodnak a magyar nyelv terjesztése ellen akkor, a midőn Liptó megyében már a közgyűlés termébe is bevonult a tót nyelv, Slavóniában a magyar iskolákban is kötelezett tantárgy a horvát nyelv. Eszéken a f. évi május 29-én tartott munkás-gyűlésen a rendőrség betiltotta a magyar nyelven való felszólalást. Nálunk pedig a nemzetiségek nemcsak egyenlő jogokat, de kiváltságokat is élveznek.

A ki ilyen körülmények közt elnyomástól, magyar barbárságról panaszkodik és vadaskodik, az vagy öntudatos ámitó, vagy lázadó vagy — tertium etiam datur — tudniillik bolond. Az ámitóknak fenyték kell, a lázadónak börtön, bolondnak tébolyda a helye.

Az első és főkérdés az: akarjuk-e a magyar nemzeti állam kiépítését és megerősítését? erre a kérdésre kitérő feleletet adni nem lehet, nem szabad, erre csak igennel vagy nemmel felelhetünk, ha nem, akkor hiába beszéltem, oleum et operam perdidit, de ha igen, akkor járuljunk az építéshez bölcs és a nemzeti lét követelményeinek megfelelő törvények sürgötésével s ne engedjük magunkat megtévesztetni műjajongások és olyan szitkozódó, vakmerő kirohanások által, a melyekért Páris népe a Szajnában, London népe a Themseben vétetne hideg fűrdőt a vakmerővel, a ki ott ilyen hangon merészelné irni és beszélni. Legyen vége immár a mi végzettszerű türelmünknek

és gyermekei sorsa felett aggódott. Nagyon bántotta és aggódott különösen Albert fia szörnyű sorsán. Ez is rabbilinesben volt az aradi várban és attól félt, hogy őt is halálra ítélik, mert vitéz huszárkapitány volt és mint hős harcolt a honvédek sorában. Albert ekkor 21 éves volt. Schweidel engedelmet kért arra, hogy csak egy pár rövid percre találkozhasson utoljára szeretett fiával. A romlott szívű várparancsnok ezen kérelmét kereken megtagadta és az ügyeletes tiszt ezt teljes ridegséggel közölte vele: „Der Herr Sohn fühlte sich wohl auf.“ — Így törték össze az ő mélyen érző szerető apai szívét.

Azután férji szívének egész melegével felesége helyzete is nagy gondot okozott neki. Nem voltak fényes anyagi helyzetben. Leánygyermekai még kicsinyek voltak: Mária 12 éves, Sarolta 10, Anna pedig két éves volt.

Nagyon fájlaltott az ő szerető, önfeláldozó apai szívének, hogy elmúlásával az ő boldogságának szépséges gyümölcsei oly hamar apanélküli árvák lesznek. Igaz vallásosságában talált bizonyára vigaszt és erőt és imáiban kérte a Mindenhatót, hogy áldja meg őket szent kegyelmével, kiket ő e világon a legmélyebben és legjobban szeretett. S az Isten megáldotta...

Október ötödikén délelőtt 10 órakor hadbíró jelent meg az aradi minoritáknál, gyóntató papokért a vértanuk mellé.

Schweidelt utolsó órájában Bardócz Sándor minorita áldozár látta el szent hittünk vigaszával. Ezen működését Bardócz így mondotta el közvetlen környezetének:

A világi fegyverletételt megelőző nap rengeteg sok honvéd gyűlt Aradra. A konvent udvarára 12 szekeret szállítottak be, melyeken apró ládák voltak. A honvédek minden utcát és minden teret elleptek. Mire megvirradtak, nem láttak Aradon egy honvédet sem. Eltűnt udvarukról a 12 szekér is, melyeken, mint megtudták, a hadi pénzkészlet volt elhelyezve. Később aztán hírt vették a konventben a világi szomorú fegyverletételnek.

E hír vétele után másnap az aradi várparancsnok Koutka Gábor gvardiánt hívatta. Ez megjelent és a parancsnok elrendelte, hogy minden pap a bajuszát és szakállát borotválja le. Október 5-én egy hadnagy jelentkezett a gvardiánnál és megparancsolta, hogy a várparancsnok Hoviger rendelete folytán haladéktalanul menjen fel a várba 6 minorita. Ő azonban csak négyet küldhetett. A várban tudtukra adták, hogy az elítélteket kell a halálra elkészíteni. Bardóczhoz Schweidel Józsefet és Török Ignácot osztották be.

Először Schweidelhez vezették. Mikor belépett a rideg cellába és szemben állt Schweidellel, elérzékenyült, úgy hogy nem tudott szöhoz jutni. Schweidelnek láthatólag

jól esett szörnyű helyzetében az Isten szolgálójának megjelenése. Öleléssel fogadta Bardóczot és igaz keresztényi áhitattal hallgatta a hit vigasztaló, szívet és lelket erősítő szavait. Elmondta, hogy csak azért fáj neki a halál, mert családja szegénységben marad. Aggódott, hogy szeretett övéinek nem lesz miből megélnie. Elmondta, hogy minden vagyona egy zacskóban van. Kérte Bardóczot, hogyha lehet, észrevétlenül vegye át ezt a pénzt és juttassa neje kezébe.

Bardócz gondolkodott egy kissé, majd intett a fejével, hogy vonuljon félre. Aztán átvette a kis zacskó aranyát és azt felkötötte a reverenda alá. Erre azután Schweidel meggyónt, megáldozott és Bardócz feladta neki az utolsó kenetet.

Ejjel két órakor a rendelet szerint újból felkereste Schweidelt, együtt imádkozott vele és még arra kérte Bardóczot, hogyha netalán rosszul találja a golyó, kérje meg az őrnagyot, hogy lövessen még egyszer. Halála után holttestét a parancsnoktól kérte ki. Még arra is kérte Bardóczot, ki oly szívhezszólan tudott beszélni, kérje meg a várparancsnokot, hogy Albert fiától elbucsszon. A várparancsnok konokul ragaszkodott kimondott elutasító parancsához és azt mondta Bardócznak, hogy katonához nem illő a gyerekes érzékenykedés.

is és kemény hangon kiáltunk oda az izgatónak: eddig és ne tovább!

Nem kívánjuk mi a nemzetiségektől, hogy nyelvüket elfeledjék, fajszeretetükről lemondjanak, magyarságukkal tünnessenek, de azt méltán megkívánja ez a haza, hogy minden lakosa tiszteletben tartsa őt, mint közös édes anyánkat. A ki másként tesz, az lakoljon és ne mondja az erélyt erőszaknak, az önvédelmet elnyomásnak.

Mély tisztelettel üdvözlöm Bács-Bodrog vármegye állandó választmányát Pozsony vármegye átiratának hazafias pártolásáért és a magam részéről is szívem egész érzelmével ajánlom, hogy Bács-Bodrog vármegye tekintetes törvényhatóságához csatlakozni és az országgyűléshez hasonló értelmű felirat terjesztését elhatározni kegyeskedjék.

A beszéd elhangzása után lelkesen megéljeneztek a kiváló szónokat és sokan siettek üdvözlésére.

A közgyűlés az állandó választmány határozati javaslatát határozattá emelte.

A községjegyzői egyesület közgyűlése.

Vármegyénk községi jegyzőinek egyesülete folyó évi október hó 19. napján d. e. 9 órakor tartotta meg a vármegyei székház nagytermében közgyűlését. A közgyűlésen az egyesület tagjai, a községi jegyzők és községi segédjegyzők közül nagyon sokan jelentek meg és élénk érdeklődéssel kísérték a közgyűlés lefolyását és közülük sokan vettek részt a tanácskozásban.

Az egyesület tisztikara is teljes számban volt jelen, u. m.: Szendy István alelnök, Eimann Károly főjegyző, Szokola Gyula pénztáros.

A közgyűlésen az egyesület elnöke Zsupánszky Lyubó elnököt, ki a megjelentek szívélyes üdvözlése után a közgyűlést megnyitottnak nyilvánította és bejelentette, hogy az egyesület alapszabályait a belügyminiszter a jóváhagyási záradékkal ellátta. Felkéri tehát a közgyűlést, hogy miután az alapszabályok értelmében mindenki, a ki az egyesület tagja kíván lenni, ha már tagja és belépési nyilatkozatot tartozik aláírni és miután lehetnek oly kartársak, kik eddig az egyesület tagjai közé be nem léphettek, kéri a közgyűlést, hogy küldjön ki egy igazoló választmányt a tagfelvételi aktus teljesítésére.

A közgyűlés erre Szendy István, Palits Antal és Deák Andor tagokat küldte ki és az elnök ezen munkálát tartamára a közgyűlést felfüggesztette.

Ezen bizottság megbízásában eljárva, bejelentette, hogy az egyesületbe beléptek jegyzők rendes tagokul 57-en, rendkívüli tagokul 8-an és aljegyzők rendes tagokul 11-en és így az egyesületnek 76 tagja van.

Erre Zsupánszky Lyubó elnök megnyitja újból a közgyűlést és a napirend előtt megemlékezik azon örveletes eseményről, hogy Latinovits Pál főispán legutóbb egy körreudeletet bocsájtott ki, a melyben elrendelte adatokat gyűjteni azon célból, hogy a községi segédjegyzők és kezelő személyzet tagjai a fennálló jegyzői nyugdíjintézetbe felvehetők legyenek, esetleg részükre egy külön nyugdíjalap létesíttessék.

Utalt azon köztudomású tényre, hogy akkor, mikor nemcsak az állami szolgák és a megyei szolgaszemélyzet, hanem legutóbbi időben a béres szolga részére is nyugdíj szerveztetett és biztosított és eddig egyedül

a községi segédjegyzők és alkalmazottak tagjai részesültek e tekintetben a legmostobább elbánásban, a főispáni rendelkezéssel pedig az utóbbiak által oly sokszor kért, oly soká nélkülözött, oly égetően szükséges nyugdíj megadása a megvalósulás stádiumába fog lépni és ezen jótétemény egyedül a főispán urnak köszönhető, szavazzon az egyesület és a hozzá csatlakozandó segédjegyzők testületével együtt a főispán urnak ezen humánus intézkedéseért hálás köszönetet.

Továbbá bejelenti az elnök, hogy 1878. évi július hó 10. napján tartott rendes közgyűlésén alakult meg végleg a jegyzői egyesület és így 1903. évi június hó 10-én éri el negyedszázados évfordulóját. Indítványozza, hogy az egyesület működésének ezen hatáskörénél tünepeljen az egyesület diszközgyűléssel és diszelnökökkel Latinovits Pál főispánt kérje fel és egyuttal válassza meg az egyesület örökös disztagjává.

Ezen indítványokat a közgyűlés lelkesedéssel elfogadta és Zsupánszky Lyubó elnök vezetésével nyomban átment a főispán elfogadó termébe.

A terembe lépő Latinovits Pál főispánt lelkes éljenzéssel üdvözlötte a teljes számban megjelent jegyzői kar, a kiknek nevében Zsupánszky Lyubó intézett a főispánhoz mélyen átgondolt igen szép beszédet:

Méltóságos főispán ur!

Bács-Bodrog vármegye községi jegyzők egyesülete ma rendes tisztújító közgyűlést tartja azon tárgysorozattal, amelyet szerencsém volt méltóságodnak bemutatni.

Ezen alkalomból és a közgyűlés határozata folytán megjelentünk méltóságod magas színe előtt, hogy a méltóságod iránti rajongó szeretetünknek, őszinte ragaszkodásunknak, önzetlen nagybecsültségünknek még a közgyűlés berekesztése előtt kifejezést adhassunk és méltóságod hazafias erényei előtt teljes hódolattal meghajoljunk.

Méltóságos főispán ur! Jegyzői intézményünk történetének lapjain mindenütt a vármegye főispánja iránti szeretet és hűséges ragaszkodás legfényesebb példáival találkozunk, de ezen hagyományos szeretet és ragaszkodás soha sem volt melegebb és soha sem volt igazibb, mint most, amikor e vármegye diszes főispáni állásában méltóságodat üdvözölhetjük; mert méltóságodnak törvényes, jogos és igazságos kormányzása óta egy új és szép korszak nyílt meg közigazgatásunk történetében, oly korszak, melyben a jogok és törvény iránti tisztelet egy bizonyos nemlengi át a közszellemet e vármegyében, oly korszak, amelynek a közigazgatási élet minden terén nyilvánuló áldásos hatása és nagy eredményei boldogító örömmel töltik el e vármegye nagy közönségét, bennünket pedig a méltóságod személye iránti legmélyebb hálára is kötelez.

Hálára kötelez bennünket méltóságod különösen azon bölcs intézkedéseivel, hogy a vármegye fokozódó kiadásainak fedezéséről nem a terhek roskadozó sulya alatt nyögő adózó közönség nagyobb megterhelésével, hanem új jövedelmi források nyitása által gondoskodik.

De még nagyobb hálával tartozunk méltóságodnak azért, hogy ezen új jövedelmi források egy részével a községi közigazgatás legmostohább gyermekeinek, a községi segéd- és kezelőszemélyzetnek oly sokszor kért, oly régen várt, oly égetően szükséges, pedig nagyon is igazságos alapon álló nyugdíj-

jogosultságát létre hozni és biztosítani kegyeskedik.

Méltóságos főispán ur! Miként önmagát tiszteli meg egy nemzet, mely nagyjainak emlékezetét tiszteletben tartja és azok érdekeit még életükben megörökíteni törekszik, úgy Bács-Bodrog vármegye községi jegyzők egyesülete is önmagát tisztelte meg, amidőn méltóságodat egyesületünk élethossziglani tiszteletbeli tagjává és az 1903. évi június 10-én — esetleg méltóságod bölcs belátása szerint bármely más napra kitűzhető — 25 éves jubiláris közgyűlés diszelnökévé — méltóságod kormányzása óta ezen első ízben tartott közgyűlésében — egyhangulag és a legnagyobb lelkesedéssel megválasztotta.

Ezt nem azért hangsúlyozzuk, mintha azon hiu képzelődésben ringatnók magunkat, hogy ezen határozatunk méltóságodra valami nagy kintutetést képezne. Ellenkezőleg, mi reánk a legnagyobb megtiszteltetés lesz, ha méltóságod az irányunkban oly sokszor tanúsított kegyességét azzal tetőzendi be, ha hálánk eme parányi tanubizonyosságát kegyes leend elfogadni.

Csekélységemnek jutott azon kiváló szerencse, hogy az egyesület élén és kartársaim testületi tisztelgése mellett közgyűlésünk ezen határozatairól tünepélyesen értesítem és felkérjem méltóságodat, miszerint tegye boldoggá és büszkévé egyesületünk tagjait az által, hogy soraiban az első diszhelyet elfoglalja; legyen meggyőződve méltóságod, miszerint azon öntudat, hogy méltóságodat egyesületünk disztagjaként is tisztelhetjük, hazafias érzelmünket edzeni, munkakedvünket fokozni, áldozatkészségünket buzdítani és önértzetünket emelni fogja.

A céltudatos, lankadatlan kötelességteljesítés legfényesebb példája az, melyet méltóságod felénk nyújt, igérjük, hogy e dicső példát követni fogjuk és amidőn még arra kérjük méltóságodat, hogy bennünket jó indulatára és pártfogására méltatni kegyeskedjék, szent áhitattal kérjük a Mindenhatót, hogy méltóságodat árasssa el bő áldásaival és egyesületünk diszére igen, igen sokáig éltesse; éljen, éljen, éljen!

Az éljenzés elhangzása után Latinovits Pál főispán meghatva mond köszönetet a megtiszteltetésért. A jegyzői karban az ő munkatársait látja és kéri, hogy a jövőben a vármegyének áldozott munkásságának elősegítői legyenek. A felajánlott állásokat elfogadja. Beszédében kitért a segédjegyzők nyugdíj ügyére és felhívta a jegyzőket, hogy ennek rendezését tartsák kötelességüknek, mert ezek az ő nehéz munkájukban segítő társaik és így megérdemlik, hogy nyugodt jövőjükről és anyagi helyzetükről gondoskodás történjen.

A főispán nagyhatású beszédét az egyesület tagjai többször éljenzéssel szaktították félbe és végül a főispánt lelkesen megéljenezték.

A tisztelgés után a jegyzők visszavonultak a közgyűlési terembe és Zsupánszky Lyubó újból megnyitotta a közgyűlést és ekkor megállapították a közgyűlés napirendjét és azt letárgyalták.

Megállapította a közgyűlés az egyesület 1900., 1901., 1902. és 1903. évi költségvetési előirányzatát és ugyanazon éveknél egyesületi és árvaházi számadásait jóváhagyta és a fölmentvényeket kiadta. Elfogadta továbbá a kiküldött bizottság által elkészített ügyrendet.

A jegyzői nyugdíj ellenőrző választmányba beválasztotta a közgyűlés a követ-

kező tagokat: Zsupánszky Lyubó, Eimann Károly, Deák Andor, Tománovits György, Székely Sándor, Bosnyák János, Rauschenberger József, Szendy István, Berecz Károly, Lichtnekert József, Miity Szvetozár és Neszmirák Mátyást.

Tárgyalás alá került ezután a községi közigazgatási tanfolyamok hallgatóinak segélyezése iránti intézkedés. A közgyűlés elhatározta, hogy feliratot intéz a vármegye törvényhatóságához, hogy a tanfolyam hallgatóit oly összeggel segélyezze, mely a vármegyének megfelel, eszközöljön ki a kormánytól egy Zomborban felállítandó tanfolyamot. Az egyesület különben a hallgatóknak kétszáz korona segélyt ad.

Napirendre került ekkor a jegyzői nyugdíjról szóló vármegyei szabályrendelet módosításának kérelmezése és ezzel egyidejűleg a vármegyei községi segédjegyzők kérvényének a községjegyzői nyugdíjintézménybe való felvétele iránt.

A közgyűlés ebben az ügyben a következő határozatot hozta: Tekintettel arra, miszerint az elnökség ezen ügyben a szükséges kezdeményező lépéseket megtette s a községek a jegyzői nyugdíjról szóló szabályrendelet módosításához a kellő adatok egybegyűjtése iránt Latinovits Pál főispánt már felkérte: ennél fogva az egybegyűlt adatok feldolgozására és a szükségesnek mutatózó tervek elkészítésére egy 8 tagból álló bizottságot küld ki. A bizottság a következő tagokból áll: Zsupánszky Lyubó elnöke alatt Eimann Károly, Faller Alajos, Borovánszky Gyula, Deák Andor, dr. Stárcevitcs Jenő községi jegyzők, Hutflusz József, Égi Lajos és Laczkovits Károly javaslatára Vörös Béla segédjegyzők.

Megválasztotta a közgyűlés a pénztárnokot ellenőrző és számvizsgáló bizottság tagjait Rumbach Mihályt, Neszmirák Mátyást és Borovánszky Gyulát és felvette a felvételekre jelentkezett tagokat és az egyesületi alap címén tőkésítendő bevételi hányadot $\frac{1}{20}$ -ad részben állapította meg és elhatározta, hogy az a zombori takarékpénztárba helyezendő el.

Igen érdekes vita támadt a tárgysorozat azon pontjánál, mely Jókai műveinek árverés útján való eladását célozta. Faller Alajos vevőpárti jegyző egy nagy figyelemmel hallgatott szép beszédben ellenezte a mi tündöklő szellemi napunk Jókai műveinek ily profán uton való előadását. A lelkes hangon előadott igazán szép beszédet tüntető éljenzésekkel kísérték a közgyűlés tagjai és végeztével a szónokot zajosan megéljenzették.

A lelkesedésnek ezen megnyilvánulásával szemben elnök kimondta az egyhangú határozatot, hogy Jókai remekművei továbbra is az egyesület tulajdonában maradnak.

Ezután a közgyűlés kimondotta, hogy a jövő évi jubiláris diszközgyűlést Zomborban, hol 25 év előtt volt az első ülés, tartja meg és a jubileumot ünnepegekkel fogja megülni.

Erre következett az egyesületi tisztikar megválasztása. Zsupánszky Lyubó elnök a maga és tisztársai nevében lemond eddigi tisztségükről és azt a közgyűlés rendelkezésére bocsátja.

A korelnöki tisztet Rauschenberger János töltötte be.

Két párt volt, az egyik a régi tisztikar mellett foglalt állást, a másik Arnold Károlyt jelölte. Tománovits György indítványára a korelnök elrendelte a névszerinti szavazást,

melynek eredménye a következő volt: Leadatott összesen 57 szavazat, ebből esett Zsupánszky Lyubóra 29, Arnold Károlyra 28 szavazat és így Zsupánszky Lyubó lett az egyesület elnöke.

Az elnök köszönő szava után a jegyzőkönyv hitelesítésére Deák Andort és Neszmirák Mátyást küldte ki a közgyűlés és ezzel véget ért.

Országos munkás- és cseléd-segélypénztár.

Ezen fontos nemzetgazdasági és humánus intézmény felvirágoztatása érdekében Latinovits Pál főispán, ki vármegyénk minden kulturális és gazdasági érdekeinek előmozdítója folyó hó 19-ére a vármegyei székház nagytermébe értekezletet hívott össze.

Az értekezleten nagyszámmal jelentek meg az érdeklődők és a termet zsufolásig megtöltötték. Sorakban voltak: Gróf Chottek Rezső, Latinovits Géza, dr. Zákó István, Karácson Gyula, Hauke Imre, Koczkár Zsigmond, Falcione Nándor, Szalay Károly, Schlagetter Gyula, Törley Gyula, Rác György, Tóth József, dr. Grünbaum Pál, Pribil Ernő, Bertolinó Sándor, Császár Péter, Szemző Károly, Tárcazy Dezső, Mikosevits Kanut, Hipp Dezső, Szutrély Lipót, Vojnits Máté stb.

Latinovits Pál főispán a teremben megjelenéskor az értekezlet tagjai éljenzéssel fogadták. Elnöklő főispán üdvözlö az igazán szép számban megjelent érdeklődőket és örömeinek ad e felett kifejezést, mert bizonyosságát látja, hogy vármegyénk közönsége az országos gazdasági és munkáscseléd pénztár ezen az emberszereteten alapuló és a munkások boldogságának előmozdítását célzó intézmény iránt érdeklődéssel viseltetnek és bizonyára hozzá fognak járulni annak vármegyénkben való felvirágoztatásához. Mikor az intézmény életbe lépett, mindenki azt hitte, hogy nagyon sok hiva lesz. Fájdalom az eredmény vármegyénkben nem kielégítő, mert a megalakult pénztárak száma nem áll arányban vármegyénk jelentékeny közigazdaságával.

Ezen okoknak felderítése, megvitatása és megbeszélése, az orvoslás eszközeinek megállapítása céljából hívta össze ezen értekezletet és felkéri annak minden tagját, hogy a bajok orvoslására vonatkozó nézeteiket adják elő.

Beszéde a következő:

Igen tisztelt értekezlet!

A mai értekezletet ezennel megnyitván, üdvözlöm az értekezlet szép számmal egybegyűlt tagjait. Örömmel és köszönetemnek kell kifejezést adnom, hogy az értekezletre ily szép számmal megjelent szívesek voltak és ezáltal bebizonyították azt, hogy egy magas minisztérium intenciói, mint a mezei munkások és cselédek helyzetének javítása és könnyebbitése iránt határozott jó indulattal viseltetnek. Mert, igen tisztelt értekezlet, nemcsak az a feladata a mezőgazdának, hogy okszerű magtermelés és jószágtenyésztéssel foglalkozzék, hanem lehetőleg biztosítsa azok helyzetét is, akik az ő fáradságos munkájukkal a mezőgazdaság súlyos teendői között neki segédkeznek nyújtanak.

A magas minisztérium és a törvényhozás áthatva azon szükségességtől, hogy a munkások és cselédekről gondoskodni kell, bölcsen elhatározta a munkás- és cseléd-segélypénztár létesítését. Meg vagyok győződve, igen tisztelt uraim, hogy önök, akik a mezőgazdasági munkások és cselédek nehéz helyzetét is-

merik, saját maguk részéről is mindent el fognak követni arra nézve, hogy ezen valóban emberbaráti szeretetről gondoskodó ténykedése a kormány és törvényhozásnak a mi vármegyénkben is mentől tágabb körben terjesztessék és érvényesüljön.

A mai értekezletnek az a célja, hogy közös akarattal és erővel beszéljünk meg azon módokat, melyek által ezen szép intézmény vármegyénkben mentől erősebb gyökeret verjen.

Ezek előre bocsátása után újból üdvözlöm önöket és az értekezlet előadójaul Lederer Pál megyei tb. főjegyzőt, jegyzőjévé pedig Popovits Sebő megyei tb. főjegyzőt ajánlom.

Felkérem az értekezlet igen tisztelt tagjait, hogy szíves véleményüket nyilvánítani és ezen szép eszmének megvalósítását elősegíteni sziveskedjenek.

Ezzel az értekezletet megnyitottam nyilvánítva és az értekezlet előadói tisztével Lederer Pál tb. főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével pedig Popovits Sebő tb. főjegyzőt bizta meg és bemutatja az értekezletnek Fáy Gy. földmívelésügyi ministeri titkárt.

Fáy Gy. emelkedett ekkor szólásra és szép beszédben méltatta a gazdasági pénztár nemes célját. Elmondta, hogy az ember az élet küzdelmeiben két erő készlettel szorgalmas munkára a kegyér és a jövőért való gondoskodása. Egész sorozatát látjuk úgy az állami mint társadalmi intézményeknek, melyek a jövőről való gondoskodás égise alatt alakultak. Ezeknek egyik legnemesebbike az országos gazdasági és munkás segélypénztár, mely a munkások biztos jövőjét van hivatva előmozdítani. Kéri az értekezlet tagjait, hogy álljanak ezen üdvös intézmény szolgálatába és igyekezzen mindenki a maga körében annak propagandát csinálni, mert ha ezen intézmény felvirágozik, az utókor áldani fogja annak megteremtőit.

A beszédet az értekezlet nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta és végül a szónokot lelkesen megéljenzette.

Erre Lederer Pál előadó felolvasta a vármegyei gazdasági egyesületünk az országos munkás- és cselédpénztár felvirágoztatása érdekében Latinovits Pál főispánhoz intézett memorandumát.

A memorandum részletesen és kimerítően ismerteti az áldásos intézmény célját, szabályait, a tagok jogait és kötelességeit, a felvétel és belépés módjait és azon előnyöket, a melyeket áldásos működésével tagjainak nyújt.

Ezen intézmény életbeléptetésekor a legszébb példával, a legelső magyar ember a király ő felsége a legszébb példával járt elő, 376 gazdasági munkását iratta be a pénztárba.

Az intézmény előkelő pártfogói sorában van Széll Kálmán miniszterelnök is mint belügyminiszter, ki egy legutóbb kiadott rendeletében elrendelte, hogy minden gyámhatósági jog kor alatt álló munkás és cseléd, ha 14. életévét meghaladta, a pénztárba felveendő.

A pénztár pártolásának szép eseteit közli a memorandum, úgy a többi közt Miskolc és B.-Csaba városok, Tolnavármegye, Esztergom és Zombor városok összes gazdasági alkalmazottaikat a pénztárba beiratták. Trencsén vármegyében az összes fősolgabírák és összes községi jegyzők beléptek a pénztárba tiz tagsági jeggyel, mi havonként 100 koronát biztosít.

A memorandum ezen passzusánál Latinovits Pál főispán felhívja erre a községi

jegyzők figyelmét, hogy ezt példagyanánt vegyék és kövessék.

A memorandum a legnagyobb elismeréssel adózik Karácson Gyula alispánnak a pénztárak érdekében kifejtett agilis munkásságáért, ki színtet nélkül adja ki erre vonatkozó rendeleteit.

Sajnálattal konstatálja a memorandum, hogy a pénztárt nem keresi fel vármegyénkben a nép zöme és közli a következő statisztikai adatokat: tag van nálunk I. o. 5695, II. o. 386 és III. o. 6361.

Fel kell világosítani a népet, hogy a pénztár nem nyereszkedés és vállalat, hanem humánus intézmény, a mit az is igazol, hogy 150.000 korona államsegélyben részesül és ő felsége a király is alapítója.

Javasolja ezért a memorandum, hogy minden községben az előjáróság, az olvasó- és egyéb egyesületek a lelkészek, tanítók és más intelligens elemek ennek az üdvös intézménynek a szolgálatába, szó legyen róla a községházában, a templomban, az iskolában, sőt még a malom alatt is, hol bizonyára sok ellensége van.

A memorandumhoz van mellékelve a gazdasági egyesületnek a határozati javaslata, mely így szól:

1. Mondja ki az érdekelődők egybehívandó nagy értekezlete, hogy a gazdák pozsonyi országos kongresszusán hozott határozatot mindenben elfogadja és magéavé teszi.

2. Az ott kifejezett kívánalmaknak kereszttülvitelét szükségesnek tartja, hogy vármegyénk alispánja saját hatáskörében hívja a rendelkezésre álló közgei útján a községi előjárókat, a lelkészeket, a tanítókat, orvosokat és egyéb alkalmas egyéneket — nem különben a társas egyleteket, gazdaköröket, olvasóköröket; szóval mindazokat, a kiknek a néppel érintkezni módjukban áll, de főleg magukat a gazdákatis ezen ügy szolgálatának megnyerni iparkodják.

3. A törvény ismertetése végett tartson minden községelőjárósága minden hónapban legalább is egy népgyűlést tegyen ennek eredményéről havonként fölebbvalójának jelentést.

4. Keressék meg a vármegye alispánja, hasson oda, hogy vármegyénk minden községe gazdasági alkalmazottait a segélypénztárba beírja és hogy 35—50 éves jó maga viseletű, 35—40 éves gazdasági munkások beiratásának 44 korona díját a községek fizessék meg tehetségükhez képest.

5. Minthogy tapasztalat szerint néptnk a törvényt nem ismeri, az ismertető írteteket sem igen olvassa: a biztosító társaságokhoz képest a törvény kedvezményeinek mentől rövidebb tablázati ismertetése kívánatos.

A memorandum fölolvása után magas szellemű nivón álló vita indult meg. A tárgyhöz többen szólottak hozzá és minden egyes felszólalásból konstatálható volt az egyszerűsége, az intézménynek alapos ismerete és a nép iránti rokonszenv.

Dr. Mikosevits Kanut szólalt fel először és hosszabb beszédben fejtegetti praktikus eszméit az intézménynek a nép között leendő terjesztése és népszerűvé tétele iránt. Kifejelt indokai alapján egy javaslatot nyújtott be.

Dr. Rényi József is előadta nézeteit és tapasztalatait e téren és azon kijelentése, hogy az orvosok, kik a néppel bajukban leginkább érintkeznek, lelkes harcosai a pénztáraknak, nagy eljenzést szerzett neki.

Dr. Széchenyi Tamás főszolgabíró javaslatát Lederer Pál előadó olvasta fel és akkor dr. Holländer Dávid ismertetette a javaslatot.

Fáy I. miniszteri titkár is részt vett a tárgyalásban és nagy készütséggel adta meg a kívánt felvilágosítást. Törley Gyula szabadtársi földbirtokos is hozzá szólt a tárgyhöz.

Különös figyelemmel hallgatta meg az értekezlet Rácz György közgazdasági előadó szakszerű jeles beszédét. A pénztár népszerűsítése érdekében sok új, igen helyes eszmét vetett fel az ő gazdasági tapasztalatainak gazdag tárházából. Javaslatát is letette az értekezlet asztalára.

Tóth István azon elhangzott vádra, hogy a pénztárnak a mi néptnk szellemi elmaradottsága lenne az oka, nagy tetszés között kijelentette, hogy eszesebb paraszt a magyar parasztnál nincs egész Európában. Ő is adott be egy javaslatot.

Ehhez szólt hozzá dr. Grünbaum Pál és azzal kezdte beszédét, hogy minden Demosthenesnél is szebben beszél a tett és egy szónoki vervvel elmondott beszédben fejtegette az ő praktikus eszméit és Tóth István javaslatát kibővítő indítványt adott.

Büchler Vilmos a pénztár népszerűtlenségének okát a sertésvész hozta kapcsolatba. Elmondta, hogy Uj-Palánkán és környékén azért nem terjedt el és nincsenek a pénztárnak hívei, mert a sertésvész miatt zárlat van elrendelve egy bécsi állatorvos véleménye alapján. Pedig úgy mond, nem dicsekedhetünk azzal, hogy az osztrákok valami nagyon szeretnék a magyarokat. Az ottani nép nem törődött a zárlattal, hanem csempészetet űz a Szerémséggel. Kéri Fáy miniszteri titkárt, hogy a panaszt adja tudtára a földmívelésügyi miniszternek és ha a zárlatot feloldja, fel fog virulni a pénztár intézménye.

A beszédek sorát Kiss Gyula zárta be egy igen ügyes beszéddel, melyben a pénztár fontosságát ecsetelte és rá mutatott azon társadalmi bajokra, melyek ezen üdvös intézmény előrehaladását gátolják.

Erre Latinovits Pál, a vitát bezárja és az értekezletet határozat hozatalra hívja fel.

A közgyűlés egyhangulag a gazdasági egyesület javaslatát határozattá emelte azon hozzáadással, hogy a többi javaslatokban foglalt és a törvény intenzióinak megfelelő javaslatok abba belevétesse.

A határozat elfogadása után Latinovits Pál még egyszer őszinte köszönetet mond a megjelenésért és az értekezletet a tagok lelkes eljenzése között bezárta.

Városi közgyűlés.

Zombor város törvényhatósági bizottsága folyó hó 17-én közgyűlést tartott Latinovits Pál elnöklése alatt.

A közgyűlésen a városi haladó-párt dr. Drakulits Pált, a párt egyik vezérét nagy ovációban részesítette, amennyiben a közgyűlési terembe való belépésekor őt zajosan megéljenzte. A dolognak az az előzménye, hogy a haladó-párt előző napon értekezletet tartott, a melyen Frey Imre indítványára egyhangú határozattal élesen elítélte azon hírlapi támadást, melyet ellene a haladó-párt egyik volt tagja a közel múltban intézett s egyuttal kimondotta, hogy dr. Drakulits Pál iránt tántoríthatlan hűséggel viseltetik, vele teljesen solidáris, őt szeretetéről és ragaszkodásáról biztosítja.

Dr. Czeisel Lajos József indítványára a haladó párt tagjai dr. Drakulits Pál lakására vonultak és ott Szemző István pártelnök adta tudtára dr. Drakulits Pálnak a hozott határozatot és tolmácsolta a párt érzelmeit, szerb

nyelven a képviselőhöz dr. Vuits János beszélt. Dr. Drakulits Pál, kit Szemző István és dr. Vuits János szép szavai és a párt lelkesedése mélyen meghatottak, hosszabb beszédben köszönte meg a párt bizalmát és ragaszkodását.

Ennek a határozatnak visszhangját képezte a közgyűlési teremben dr. Drakulits Pál mellett a haladó-párt részéről megnyilvánult tüntetés.

A közgyűlés tárgyai a következők voltak:

A m. kir. belügyminiszter intézvénye a gabonapiac behozatala végett hozott határozatnak jóváhagyása iránt. — Tudomásul vétetett.

Vallás- és közoktatástügyi m. kir. miniszternek intézvénye a „Falcone Gyula“-féle ösztöndíjnak adományozása iránt. — Józich György III. éves bölcsész nyerte el.

Ugyanannak intézvénye a „Gyalokay Rozália“-féle ösztöndíjnak adományozása iránt. — Városv György és Magyar Mihály nyerték el.

Kereskedelemügyi miniszter rendelete a városi utbiztos és utkaparókra vonatkozólag módosított szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. — Tudomásul vétetett.

Földmívelésügyi miniszteri rendelet a községi segélyalapra vonatkozó szabályrendelet módosítása tárgyában. — A városi tanács felelőssége külön nem mondatik ki a mint a miniszter kívánja, mert ez a szervezési szabályrendeletben már benn van.

Császka György kalocsai érsek átirata kisk. Scherer Teréznek a zombori árvaházba történt felvétele tárgyában. — Tudomásul vétetett.

Közigazgatási bizottság félévi jelentése. — Tudomásul vétetett.

A város polgármesterének előterjesztése a zombori esküdthírség mellé bizalmi férfiak megválasztása iránt. — Vukicsevits Péter, Heindlhofer Róbert, Karakásevits Milivoj, dr. Czeisel Lajos József és Henneberg Sándor választották meg.

A templomépítő bizottság köszönet átirata az újtemplom toronyórái költségeinek elvállalása tárgyában. — Tudomásul vétetett.

A városi tanács jelentése a magyar-uti vasuti megállóhely részére terület átengedése tárgyában. — Ujabb szavazás lesz.

Ugyanannak jelentése Palanacszy István és társa városi maradvány földek megvétele iránt. — Ujabb szavazás lesz.

A városi tanács előterjesztése az „Elefánt“ szálloda leégett melléképületének helyreállítása és ezzel kapcsolatos átalakításoknak fogantatása iránt. — A leégett istálló a régi területen és a régi falak felhasználásával felépítették, úgy a mint volt, csak a tűzfal lesz a pénztárgyigazgatóság felé. A jelenleg kávéházi helyiségből vendégszobák és vendéglő lakás lesz. Elvileg kimondatott az épületnek emeletre való felépítése.

A „Gyalokay Rozália“-féle ösztöndíjalapítványnál üresedésben lévő egy ösztöndíjas helynek betöltése. — Az ösztöndíjat Berger Lajos kapta, Oláh Ferenc és Pasztrovits Lajossal szemben.

Kolozsvár szab. kir. város közönségének meghívója a Mátyás király lovaszobrának leleplezési ünnepélyére és ezzel kapcsolatosan a város polgármesterének jelentése. — Hauke Imre polgármester azon jelentése, hogy az ünnepélyen részt vett és koszorút helyezett el, helyeslőleg tudomásul vétetett.

Pozsony szab. kir. város közönségének átirata a magyar ipar pártolása tárgyában. — Hasonló szellemű felirat intéztetik.

Szatmárnémeti város közönségének átirata az olasz borvám clausula törlése tárgyában a földmívelési miniszteriumhoz intézett feliratuk pártolása iránt. — Már felirt Zombor városa.

Tolna vármegye közönségének átirata a baja-bátaszéki áthidalás tárgyában intézett feliratuk pártolása iránt. — A bizottság nem foglal állást e kérdésben a batinai áthidalás eldőlteig.

Ugyanannak átirata a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés felbontása iránt intézett feliratuk pártolása iránt. — Hasonló szellemű felirat intéztetik.

Csanád vármegye közönségének átirata a közgazdasági előadók működési körének kiterjesztése tárgyában a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez intézett feliratuk pártolása iránt. — Hasonló szellemű felirat intéztetik.

A gabona-piac elhelyezésére kiküldött bizottságnak jelentése. — A tanács felhatalmaztatik, hogy a Széchenyi-körut fasorai közé kocákat helyezhessen el.

Ifj. Heindlhofer Róbert és Stebler János kórházi és szegényházi élelmiszerek kérényre szállítási szerződésük meghosszabbítása iránt. — Árverés lesz.

A zombori filharmonikusok társulatának kérényre további segélyezéstük iránt. — Gozdu Elek, Grünér Samu, Lallosevits János kldetnek ki az ügymenet megvizsgálására és akkor fog érdemi határozat hozatni.

Bács-Bodrog megye történelmi társulatának megkeresése a városi és megyei monografiák átengedése iránt. — Csak betekintésre engedtetik át.

Ügetőverseny Zomborban.

Igazán nagy szerencséje volt az idén a Bács-Bodrog megyei gazdasági egyesületnek, mult vasárnap a löverseny napján igen szép idő kedvezett a versenyeknek, azóta meg-eredtek az ég csatornái és minden áldott nap esett az eső, már-már azt lehetett hinni, hogy az idej ügetőversenyeket is el fogja mosni az eső, mint tavál, de nem történt így; vasárnap, az ügetőverseny napján a leggyönyörűbb őszi napra ébredtünk, melegen tűzött le a nap még a késő délutáni órákban is, egészen a versenyek befejeztéig, úgy hogy gyönyörködhattunk a szebbnél-szebb őszi tolettekben. A megye notabilitásai közül ott láttuk a versenyintézőség agilis elnökén id. Szemző István uron és az intézőség többi tagjain kívül: Latinovits Pál főispánt, gróf Chottek Rezsőt, Latinovits Géza, Molnár Károly, Zákó István, Piukovits József, dr. Drakulits Pál, dr. Hadzsy János országgyűlési képviselőket, Karácson Gyula alispánt, ifj. Vojnits István főjegyzőt, Schumacher György nagybirtokost, Koczkar Zsigmond kir. tanácsost stb.

Maga a verseny is pompásan sikerült, a benevezett lovak javarésze részt vett a versenyekben és így a sport semmi kívánni valót sem hagyott hátra. Izgalmas finissek, favoritok és outsidersok győzelme tarkította a napot.

Áttérve az egyes futamokra, a következőkben számolhatunk be.

I. Uri ügetőverseny egyes fogatokkal.

Dij 450 kor.

Táv. 2600 méter.

Id. Szemző István ur, id. p. k. <i>Tinka</i> , hajtottta: Petres, idő: 5 p. 26 ² / ₅ mp.	1.
Roheim Zsigmond ur, id. f. k. <i>Queen of Sheba</i> , hajtottta: Archer, idő: 5 p. 32 ² / ₅ mp.	2.
Id. Szemző István ur, 3 é. v. p. k. <i>Katica</i> , hajtottta: Brkits, idő: 6 p. 56 ⁴ / ₅ mp.	3.
- Tot.: 10: 50. Nagyon könnyen nyerve, rossz harmadik.

A start igen sokáig huzódott, de végre jól sikerült, indítás után *Tinka* kihazsználva a kapott előnyét, végig vezetve, igen könnyen nyert.

II. Bérkocsis verseny kettős fogatokkal.

Dij 120 kor.

Táv. 1600 méter.

Első a 9. sz. bérkocsis.

Második a 15. sz. bérkocsis.

Harmadik a 17. sz. bérkocsis.

III. Bács-Bodrogi díj.

Id. Szemző István ur, id. p. k. <i>Tinka</i> , hajtottta: Petres, idő: 6 p. 20 ² / ₅ mp.	1.
Roheim Zsigmond ur, id. f. k. <i>Queen of Sheba</i> , hajtottta: Archer, idő: 6 p. 23 ² / ₅ mp.	2.
- Tot.: 10: 35. Könnyen nyerve.

A start rögtön sikerült és *Tinka* a kapott előnyével vezetett, az utolsó körnél *Queen of Sheba* hatalmas rouschschal jött, de a vezetőt nem bírta elfogni.

IV. Uri ügetőverseny kettős fogatokkal.

Dij 950 kor.

Táv. 6000 méter.

Roheim Zsigmond ur, 5 é. s. k. <i>Darling H.</i> és 5 é. s. k. <i>Flossie</i> , hajtottta: tulajdonos, idő: 14 p. 37 mp.	1.
Gr. Chottek Rezső ur, 6 é. p. k. <i>Tündér</i> és 6 é. p. k. <i>Márta</i> , hajtottta: Schumacher György ur, idő: 15 p. 43 ² / ₅ mp.	2.
- Br. Senyey István és id. Szemző István urak, id. sz. k. *Baba* és id. p. k. *Tinka*,
hajtottta: Szemző Károly ur 0.
Tot.: 10: 15. Nagyon könnyen nyerve.

Start után *Baba* és *Tinka* a kapott előnyüket felhasználva, vezetnek, a harmadik kör befutása után a másik két fogat még semmit sem hozhatott be az adott előnyből, már ugy látszott, hogy *Baba* és *Tinka* játsszi könnyedséggel nyerik a versenyt, mikor a negyedik kör elején egyszerre megállottak és feladták a versenyt; a kocsinak ugyanis baja történt és tengelytörés miatt ki kellett adni a már biztos díjat a kézből. Ha ez az incidens nem történik, úgy mint fennebb említettük, id. Szemző István ur fogata maradt volna a győztes. Hogy a két magyar ló az amerikaiakkal szemben így megállta helyét és hogy ily kondícióban lettek indítva, az csakis passionátus tulajdonosuknak id. Szemző István urnak lehet köszönni. Igazán gratulálhatunk neki és köszönjük, hogy megmutatta, hogy az „amerikaiakal“ szemben is a „magyarok“ mire képesek, mert nem véve tekiutetbe a kapott előnyt, a „magyarok“ az első három kört jobb rekorddal futották be, mint az „amerikaiak“.

A gyönyörű idő dacára, közönség nem volt annyi, mint mult vasárnap, de akik kimentek, nem báúták meg és hálával tartoznak a versenyintézőségnek, elsősorban ennek al-elnökének id. Szemző István urnak, hogy ily sport eseményekben dus programmal csillapították „sportszomjukat“.

K.

A katolikus nagygyűlés.

Külsőségeiben fényes a főpapság, az arisztokracia és a katolikus nép részvétele révén impozáns és nagyjelentőségű a III. országos katolikus nagygyűlés. A tavalyinál jóval népesebb az idej nagygyűlés, a meny-nyiben közel ötezer tag jelentkezett a fővárosból és az ország minden részéből.

A vallásos érzés és a katolikus társadalmi tevékenység fejlesztésére szolgáló tanácskozás végig méltóságos és lelkes volt. Mint a mult esztendőben is, szigoruan kerültek a politika körébe vágó minden kérdést és kizárólag csak azzal foglalkoztak, miként lehetne a katolikus társadalmat közömbösségéből fölrázni, katolikus közvéleményt teremteni és a katolikusok vallásosságát fejleszteni.

Az ülésen Mayer Béla választott bosoni püspök, Zombor város nagynevű szűllötte, a kiténő egyházi orátor aratott viharos tetszést a katolikusok hazafiságának határozott hangoztatásával.

A nagygyűlés kezdete Veni Sancteaval egybekötött ünnepi mise volt a belvárosi plébánia-templomban. Minthogy Császk György kalocsa-bácsi érsek csak azon napnak folyamán tért vissza római utjáról, az ünnepi szent misét Csáky Károly gróf váci püspök mondotta fényes assistenciával. A szent mise után megáldotta a püspök a nagygyűlés tagjait, a kik azután kereszttek, hittünk szent jelvényei és Mária képes zászlók alatt a Vigadóba vonultak.

A most üléselő katolikus kongresszus alkalmával Császk György kalocsai érsek a kongresszuson megjelent előkelő tagok figyelmének központja volt. Az érsek kevéssel a katolikus kongresszus megnyitása előtt érkezett vissza az örök városból, hol XIII. Leó pápa őszentsége elé vezette a magyar zarándokokat és volt elég felelni valója a sok kérdésre, melyeket a szent Atya által való fogadtatásról, aunk egészségi állapotáról és kinézéséről intéztek hozzá. Császk érsek örömtől megindultan a legmegnyugtatóbb feleleteket adhatta, a mi mindenfelé élénk örömet keltett, miként az is, hogy az agg főpásztor fárasztó utjáról jó egészségben érkezett vissza a szeretett hazába.

Az esti ülésen, melyen gróf Zichy János elnökölt és a püspöki karral Császk György kalocsa-bácsi érsek és Városv Gyula székesfejérvári püspök is jelen voltak.

Ezen az ülésen mondott Mayer Béla egy hosszabb, magasztos gondolatokban bővelkedő lelkes, hazafias beszédet.

Az ülés megnyitása és az elnöki jelentések meghallgatása után Mayer Béla mondotta el előadását: „A katolikus nevelésről a családban és az iskolában.“

Előadása kezdetén a felekezettlenségről beszélt. Ha a felekezettlenséget tesszük a nevelés alapjává, ez azt jelenti, hogy a

züllöttség és erkölcstelenség magvait korán hintjük el az ifjuság lelkében. Iskoláink tulnyomó része ugyan nem felekezeten, de az iskola és a család között áthidalhatatlan úr van s a mit az iskola épít, azt a családban tapasztalt példa rendszeren lerontja. A családokban nálunk csak ritkán tapasztaljuk az önértékes, nyílt vallásosságot. Pedig a vallástalanság okozza a társadalmi erkölcsök fokozatos süllyedését. Téves alapon nyugszik az a nevelés, a mely nem a valláson nyugszik. Statisztikai adatokkal bizonyítják be, hogy a párisi gonosztevők 89 százaléka ugynevezett laikus vagy felekezeten iskolában nevelkedett. Ezekből az iskolákból kerülnek ki az ugynevezett modern emberek, a kik függetlenek az erkölcstől, mindenre jók, de semmire sem alkalmasak s nem érdemeik, hanem megalázkodó hízegés révén igyekeznek előrehaladni. Az ilyen embernek nincs hazája, sem lelkiismerete.

Az erkölcsök ily elfajzása ellen küzd a katolikus egyház, a mely a tisztességnek, az erkölcsösségnek, a becsületességnek és hazafiságnak áll szolgálatában. A katolikus nevelés azonban a földöntúli célokat sem téveszti szem elől. A katolikusok ez országban első sorban a hazát látják, a királyban Isten fölkeztjét és szeretik e hazának minden fiát vallási és nemzetiségi különbség nélkül. Nem jó keresztény az, a ki nem jó hazafi. Nincs a magyarnak reménye, bánata, a mi nem volna a magyar katolikusoknak is reménye vagy bánata. Ezért küzdenek meggyőződésük teljes erejével a vallástalanság ellen. Nem kívánnak előjogokat. Csak senki az iskolák dolgában jogkörüket ne csorbítsa, senki hazafiságukat kétségbe ne vonja, mert a katolikusok e baza leghivebb fiai. (Lelkes eljenzés)

Színház.

Mi türes-tagadás benne, Ferenczynek estüörtökön bemutatott „**Pogány Gábor**”-a nálunk meglehetősen hűvös fogadtatásra talált, pedig nemcsak elfogulatlanul, hanem bizonyos szeretettel és lelkesedéssel is vártuk e nemrégiben „felfedezett” magyar író fenti drámájának az előadását. Hogy várakozásunkban csalódtunk, annak oka a darab szerkezeti hibáin kívül abban is keresendő, hogy a cimszerep megszemélyesítőjének, Somlaynak az alakítása nem volt eléggé egységes és következetes. Pedig éppen ennek a darabnak a sikere kilenctizedrészen a főhős játékától függ: ha ez jó és felkelti a nézőben azt a bizonyos szinpadilluziót, ugy a hatása szinte elmaradhatatlan, ellenkező esetben a darab sorsa meg van pecsételve. Itt, sajna, az utóbbi eset következett be, s ezen mítsem változtatott a többi szereplőnek meglehetősen sikerült játéka, nem érve ide Pintér (Kovács Zoltán) gyöngye szárnypróbálgatását.

—e.
Pénteken, október 17-én, bérletszűnetben és tíres páholyok előtt, Zomborban először láttuk „**Ádám és Éva**” c. 3 felvonásos operettet. Szövege a társszerzőség (Blum és Trehe) jegyében született, ketten (Makai és Bálint) fordították magyarra is. Értékét emeli Szerpette kedves zenéje.

Tárgya a bűnbeesés paródiája a szokásos bohó, mulattató — néha azonban erőltetett, izetlen — operette stílusban. Adramalek paradicsomi kertész elveszti jó bivatalt, mert Éva az ármányos Lucifer biztatására, hangos éneklés és muzsikaszó közben beleharapott a tiltott almába és Ádámmal is meg-

izeltette. Adramalek urra akkor fognak ismét rózsás napok virradni, ha majd Ádám harap előbb bele abba a bizonyos almába. Ugyanekkor azonban Lucifer uralma is meg fog dőlni. Adramalek tehát összehozni, Lucifer pedig egymástól távol tartani igyekszik Ádámot és Évát. — Rómában a Vénus élvezetétől megcsömörlött Adamus patricius tehetetlenül áll a szűzi tiszta rabnővel Évával szemben s Éva — harap először az almába. Egyelőre tehát még Lucifer diadalmaskodott. Párisban azonban az örökösben, távollétában már kimerült, elaggott Lucifer maga lesz egyik eszköze annak, hogy Saint-Ádám harap először az almába. Evette fejére hág e kigyónak s az ördög szolgálatába szegődik az aszszonynak.

Az előadást kifogástalan, temperamentumos játékaival, lágy énekével, bájos táncával művészi tette Csongory Mariska (Éva) és Ágotai (Lucifer) gondos alakítása ebben a nehéz szerepében, melyet csak alapos tanulmányozással oldhatott meg oly sikeresen, míg Gabányi (Adramalek) állandóan mesterkéltnak látszott, sokszor túlzott. Helyes, kedves famulusa volt Lucifernek Szende Bella Asmódi pokoli irodavezető szerepében. Nem tudom, hogy csak kitérő partnerével szemben halványult-e el Nagy Gyula (Ádám), vagy különben se tudott volna érvényesülni.

Az egész társulat magas intelligenciájának szép bizonyossága, hogy tíres nézőtér előtt is mindvégig magas színvonalon folyt az előadás.

b.—
Az est érdekességét növelte egy kiváló politikus jelenléte. *Ugron Gábor* függetlenségi képviselő volt jelen ezen az előadáson és szerényen megvonult egy 1 kor. 60 filléres helyen. Nagyon tetszetett neki is az előadás, mert jóízűket nevetett a színészek mókáin. Mi dolga volt városunkban? ez titok. *

Szombaton telt ház előtt megismételték az „**Ádám és Éva**” című operettet, mindenben a premiére szereposztásával, vasárnap délután pedig ifjusági előadásul színre hozták, ez idényben immár harmadszor, „**Kurucz Feja Dávidot**”.

A népszínmű-premiérekkel az igazgatónak nincs szerencséje, mert sem a múlt heti Bokor-féle újdonsággal, sem pedig a tegnapi előadott Géczy-féle „**A régi szerető**” című darabbal nem tudott hatást kelteni. Ugy látszik a népszínmű irodalom terén most általános pangás, illetve visszafejlődés állott be, a bemutatott két mű legalább ezt a meggyőződést érleli meg bennem.

A meglehetősen jó ensemble keretében Mezei mint Kiss Józsi valóságos kabinet-alakítást mutatott be, s hogy a darab teljesen meg nem bukott, az majdnem kizárólag az ő érdeme, amivel, azt hiszem, sem Csongory Mariska elismert művészetén, sem Csáky Ferenc (Misi) énektudásán, sem pedig Somlay (Tóth István), Latabárné (Zsuzsána) és Ágotai játéka nem ejtett csorbát.

Ily előzmények után nem nézhetünk valami nagy elragadtatással a következő népszínmű-premiérek elé.

H i r e k.

Darányi miniszter sürgönye. Az országos gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztár érdekében Latinovits Pál által összehívott értekezlet Darányi Ignác földmíveléstudgyi minisztert sürgönyileg üdvözölte. A miniszter erre a sürgönyre a következő tavrati választ küldötte:

Méltóságos

Latinovits Pál

főispán urnak

Zombor.

A mezőgazdasági munkás- és cseléd-segélypénztár érdekében tanusított szives fáradozásáért, valamint szives üdvözleteért fogadja Méltóságod is a megtartott értekezlet tisztelt tagjai őszinte köszönetemet.

Darányi Ignác

földmíveléstudgyi miniszter.

Főispáni ebéd. Latinovits Pál főispán a tegnapi vármegyei közgyűlés napján ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: gróf Chottek Rezső és neje, dr. Pertschy Ferenc, Karácson Gyula, Piukovits József, Eigl József, id. Szemző István, Gärtner Sándor, Trischler X. Ferenc, Rác György, Pribil Ernő. Feketére hivatalosak voltak: ifj. Vojnits István, Szalay Frigyes.

Személyi hír. Ugron Gábor országgyűlési képviselő a napokban városunkban időzött.

Kinevezés. Szalay Lajos Ujvidék város polgármestere, Inotay János zombori földinket az ujjvidéki közkörház gondnokává nevezte ki.

Vármegyei közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósági bizottságának tegnapi megtartott közgyűléséről lapunk mai számában a tárgysorozatnak két fontos, kiváló pontjának elintézését hozzuk kimerítően és részletesen. A közgyűlés többi tárgyainak elintézéséről lapunk jövő számában fogunk részletes tudósítást hozni.

Esküvő. Fényes esküvő folyt le e hó 18-án a róm. kath. templomban. Sztrilich Béla vármegyei aljegyző esküdött örök hűséget Esztergamy Margit kisasszonynak, özv. Esztergamy Károlyné bájos leányának. Az esketést Fejér Gyula apát-plébános végezte nagyszámu előkelő közönség jelenlétében. Násznagyok voltak a vőlegény részéről: bajsai Vojnits István vármegyei főjegyző; a menyasszony részéről: Balázs Ervin műépítész. — A templomból kilépő mátkapárt a nagyszámban összegyűlt fiatalság lelkesen megéljenzte.

Bácsmegeyi takarékpénztár.

A tegnapi vármegyei közgyűlésnek kétség kívül legerdekesebb és legfontosabb tárgyát képezte Latinovits Pál főispánnak egy lete-sítendő bács-megeyi takarékpénztárra vonatkozó átirata. A felette érdekes és alaposan kidolgozott iratot mai számunkban egész terjedelmében hozzuk. Az alapszabály tervezet is elkészült, annak alapos ismertetésével és egyáltalában az egész kérdés megvilágításával nem fogunk késni. Ez ügyben a döntésig a bizottsági tagoknak alkalmuk lesz a kérdést alaposan megfontolni. Mi igen örvendünk, ha megegyünk szakemberei lapunk hasábján mondanék el jó levele nézeteiket erről a megegyei életet mélyen érintő fontos kérdéssről, a mire lapunk barátait ezennel tisztelettel felkérjük.

Jegyzőválasztás. Vilova község f. hó 17-én Szemző János főszolgabíró elnöklete alatt új jegyzőt választott magának Veszelinovits Milán okl. jegyző személyében. — A megválasztott jegyző, aki Zsupanszky Lyubó tanítványa, derék és szorgalmas egyén és így a vilovaiak községük vezetését jó kezékbe tették le.

Halálozás. Palancski István a helybeli kereskedők egyik tagja, hosszú betegség után Zomborban jobblétre szenderült. — Nagyszámu rokonsága gyászolja.

Új plébános. Az ó-palánkai g. kel. hitközség Nikolits György segédlelkésszt nagy többséggel plébánossá választotta meg. A megválasztott plébános teljesen beszéli a magyar nyelvet és hazafiságról ismeretes.

Letört bimbó. Bérits Szvetisláv helybeli szerb képezdei tanárt és családját nagy veszteség érte, amennyiben Miléna nevű kis leánykájuk az anygalkák közé szállott. Nyugodjék békében.

Esküvő. Folyó hó 19-én a délelőtti órákban a kis szerb templomban esküdött örök hűséget dr. Márkus Döme ujjvidéki ügyvédjelölt Szredojevits Zsófia kisasszonynak.

Szemző Istvánék agarászata.

Lapunk múlt számában hivatással voltunk a Szemző Istvánék által folyó hó 16-án a kernyajai és gyulafalvai határban rendezett nagyszabású agarász mulatságról. Azon alkalommal csak a meghívottak névsorát közölhetettük. Most külön ki kell emelnünk ezt a pompás és fényes sikerű összejövetelt, mely a szokásos vadász mulatságok kereteit fölülhaladta. Szemző Istvánék szives vendéglátása folytán találkozózt adott egymásnak a kernyajagyulafalvai agarászó területen városunk intelligenciájának díszes társasága, mint ez a multkor közölt névsorból kitűnik. A fogatok egész raja indult meg reggel fél 9-től kezdve Kernyajai felé, ahol a helyszínén Szemző István ur és Szemző Istvánné urnó lekötöztető szívélyességgel fogadták a vendégsereget, mely nemsokára vadászathoz látott, részben mint lovas, részben mint kocsizó, néző. A kissé nedves talaj lovat és agarat némileg akadályozott ugyan, ennek dacára azonban nem volt hiány pompás futásokban. A szabadban gazdagon terített asztal várta az érkezőt kitűnő reggelivel, majd délután 2 órakor ugyancsak a szabadban ebédhez tilt a díszes társaság. Nagy üstökben főtt a hal- és birka-paprikás s e mellett a hideg ételeknek és csemegéknek hosszu sorozata várt a vendégekre. Mondanunk sem kell, hogy mindvégig a legkitűnőbb hangulat uralkodott és Szemző Istvánék méltán középpontjai voltak a vendégek szakadatlan ovációjának. Nagy hatást keltett Szemző István felkészítője, melyet Latinovits Pal főispán urra mondott, majd általános éljenzés követte Latinovits Pal szavait, midőn Szemző István urra mondott áldomást. Tetőpontjára a jókedv akkor jutott, amikor Nickl alezredes talpraesett beszédben Szemző Istvánné urnót éltette. A társaság csak este felé indult haza Zomborba. — A nagyszerű agarászon — melyhez hasonlót keveset látott Bács megye, mint tudósítónk írja — a vármegye legjobb agarai futottak. Szemző István egész kennelje, Fernbach Károly és Roheim Zsiga kitűnő agarai kizdők a pálmáért, melyet azonban Szemző Károly remek agarai vittek el, „Rámpás“ és „Tókió.“ Szemző Károly agarai ugy a futásban, mint a fogásban oly pompás formát mutattak, hogy mindenkit bámulatba ejtettek.

Kereskedelmi és iparkamarai ülés.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara a mult héten tartotta meg e havi teljes ülését Szarvady Lajos elnöklété alatt.

Az ülés tárgyalásairól a következő tudósítást veszszük:

Szomoru előterjesztéssel nyitotta meg az elnök az ülést. Jelentést tett, hogy a mult ülés óta, megdöbbentő egymásutánban három tagját veszítette el a kamara. Elhunytak ezalatt: Titzer Sándor kültag, a hmvásárhelyi ipartestület elnöke, May R. Miksa és Kátay Ferdinánd beltagok, mindannyian érdemes és buzgó munkásai a kamarai ügyeknek és a közéletnek.

A kereskedelemügyi miniszter véleményezés végett megküldte a budapesti kis- és középkereskedők egyesületének fölterjesztését kereskedő testületek kötelező alakítása és a kereskedők képesítési kötelezettsége tárgyában. A kamara miként ezt már kezdeményezte, a kereskedők kötelező testületi szervezését pártolja nemcsak a kis- és középkereskedőkre, hanem általán minden kereskedőre nézve. Ellenben a képesítés kötelezővé tételét ellenzi, mivel a kereskedelem ily korlátozást nem tűr.

A kereskedelemügyi miniszter 10000 korona segélyt helyezett kilátásba egy Szegeden létesítendő közös köszörlő és képréslő műhelyre. A kamara az érdekelt iparosokkal ismételt tárgyalás után oly megoldásban állapodott meg, hogy egyelőre közös sajtoló gép és az ehhez szükséges hajtó motor kéresek,

mely a fa- és fémipari szakiskola épületében célszerűen volna elhelyezhető külön építkezés nélkül.

Örvendetesen tudomásul szolgált e mellett, hogy a szegedi összes fémiparosok körében mozgalom indult meg egy „közmműhely szövetkezet“ létesítése érdekében, hogy az iparosok az egymás mellett levő, de elkülönített műhelyükben közösen használhassanak hajtóerőt és gépeket.

Több zombori kereskedő panaszsza fordult a kamarához, hogy egyik pozsonyi cég azon a címen, hogy a női fehérneműk himzési, hurkolási stb. munkáit háziiparszerűleg állittatja elő és ezt a város tanácsa külön bizonyítványban igazolja, egesz menyasszonyi kelengyékre háziipari termék címen megrendeléseket gyűjt.

A kamara oly véleményt fogadott el, hogy a törvény és végrehajtási rendelet ily tág értelmezést nem enged meg, mert ily címen minden vászonkereskedő gyűjthetne megrendelést, a ki a gomblyukat, monogramokat — miként ez általánosan szokás, háziiparszerűleg varratja, illetve himezteti. A törvény kijátszásának ezen furfangos módja is meggátolható legyen.

Tudomásul vette a teljes ülés, hogy részletes fölterjesztést tesz az elnökség egy Szabadkán létesítendő továbbképző ipari szaktanfolyam érdekében.

Bő tanulmány alapján és részletes indokolással készült fölterjesztést fogadott el a kamara az ipari törzskönyvi adatszolgáltatás körül szerzett tapasztalatokról, közlelőbből megjelölve a hiányosságokat. E fölterjesztés másolatban az összes kamaráknak megküldetik.

Bejelentette az elnökség, hogy a magyarországi kereskedelmi és iparkamaráknak a szegedi kamara által kezelt szakirodalmi alapja számadásait tudomásul vette a debreceni orsz. kamarai gyűlés és hogy ez alkalommal a következő díjak tűzettek ki:

1. 1000 korona ösztöndíj tanulmányi utazásra, melynek alapján a magyar ipar és kereskedelem gyakorlati eredményeket érhet el.
2. 1000 korona díj „A kereskedelem és a fogyasztási szövetkezetek“ kérdésének megírására. A pályázat közlelbbi adatait az elnökség teszi közzhírré.

HIRDETÉSEK.

4484. szám.
kig. 1902.

Arlejtési hirdetmény.

Ada község elüljárósága a községi képviselőtestület 443/kgy. 1902. számú határozata alapján közzhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező „Budza“ barában létesítendő halastó kiépítését az **1902. évi november hó 2-án délelőtt 9 órakor** a község házában tartandó árlejtésen biztosítandja.

Az árlejtési feltételek, tervek, költségvetés és műszaki leírás a hivatalos órák alatt a községi jegyző hivatalos helyiségében betekinthetők.

Kikiáltási ár: 5700 korona, melynek 10%-a bánatpénzzel készpénzben avagy óvadékképes értékpapirokban az árlejtés megkezdése előtt az árlejtést vezető községi bíró kezeihez leteendő, illetve írásbeli zárt ajánlatokhoz csatolandó.

Kelt Adán, 1902. október hó 14-én.

Király Lajos, Bakos György,
jegyző. bíró.

4843. sz. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

B.-Bukin községben megüritült községi irtóki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy felszerelt kérvényüket **folyó évi október hó 31-ig** annál inkább nyujtsák be, mert az elkésetten beérkezettek tekintetbe venni nem fogom.

Az állással 600 korona fizetés van egybekötve, mely előleges havi részletekben felvehető.

Palánkán, 1902. október hó 8-án.

Ritter,
szolgabíró.

3—3

5547. sz. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Kulai járáshoz tartozó Kis-Kér községben lemondás által megüritésedett községi irtóki állásra ezennel pályázatot hirdetek; felhivom az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket **f. évi november hó 5. napjáig** hozzám annál inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Az állás javadalmazása előleges havi részletekben fizetendő 600 korona.

Bács-Kula, 1902. szeptember 30.

Dr. Széchényi Tamás,
főszolgabíró.

3—3

11818. sz. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye titeli járásba kebelezt Mosorin községében leköszönés folytán üresedésbe jött II-od irtóki állásra pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi november hó 8-ig** annál inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Az állás javadalmazása évi 600 korona készpénz.

Titel, 1802. évi október 17-én.

Joszimovits Milenkó,
szolgabíró.

3—1

5943. sz. 1902.

Pályázat

könyvkötői munkák szállítására.

Ó-Becse nagy község részére az 1903., 1904. és 1905. években szükséges könyvkötői munkálatok biztosítására **f. é. november 28. napján d. e. 9 órakor** a község házában a községi I. hivatalos bírói helyiségében zárt ajánlattal egybekötött árlejtés fog tartatni.

Bánatpénz: 100 korona, az árlejtési feltételek a község közigazgatási jegyzőjének irodájában — ahol a zárt ajánlatok az árlejtés napjának délelőtti fél 9 óráján beadandók — a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ó-Becsén, 1902. október 13-án.

Mihály Sándor s. k., Vrbasky István s. k.,
jegyző. 3—2 bíró.

70. szám.
11-1902.

KIHÍRDETÉS.

A mélykúti anyakönyvi kerület alulírott anyakönyvvezető-helyettese kihirdeti, hogy:

1. Szabó István ki családi állapotára nézve nőfő és a kinek vallása római katolikus állása (foglakozása) földműves, lakóhelye Tordineci (Szerém megye) születési helye Mélykút, ideje 1879. évi július hó 19-ik napja s a ki Szabó Márton és Bundula Anna tordineci lakosok fia.

2. Gyetvai Anna, ki családi állapotára nézve hajadon és a kinek vallása római katolikus, lakóhelye Mélykút, születési helye Mélykút, ideje 1880. évi április hó 24-ik napja s aki Gyetvai János és Odobina Julianna leánya egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhívtnak mindazok, akiknek a nevezett házasságra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt alulírott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési helyi községi elöljáróság (illetéleg anyakönyvvezetője) útján jeleljék be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni, u. m.: Mélykúton, Baján és a „Bácska” című lapban.

Kelt Mélykúton, 1902. évi október hó 13-án.

Kovács Sándor,
anyakönyvvezető-helyettes.

Ügyes mázsálót

alkalmazok vámmalmomban; csakis olyan ajánlatokat vehetek figyelembe, a melyekből ajánlkozók világosan kimutathatják, hogy ilyen minőségben már több évig dolgoztak és a szerb, valamint német nyelvet szóban jól birják. Ajánlatok **Molnár Ferenc** címén **Titelre** (Bács-Bodrog m.) küldendők. 2-1

5945. sz. 1902.

Pályázat

tűzifa szállítására.

Ó-Becse nagy község szükségletére megkivántató 80 öl (320 köbméter) kemény hasáb tűzifa beszerzése céljából **1902. évi november 5-én d. e. 9 órakor** a község házában a községi közigazgatási bíró hivatalos helyiségében nyilvános szóbeli és a közigazgatási jegyzői irodában az árlejtés napjának délelőtti fél 9 óráig benyújtandó zárt ajánlatu versenytárgyalás fog megtartani.

Bánatpénz 100 korona.

Az árlejtési feltételek a községi közigazgatási jegyzői irodában délelőtt a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ó-Becsen, 1902. október 13-án.

Mihály Sándor s. k., Vrbasky István s. k.,
jegyző. 3-2 bíró.

3648. szám

kig. 1902.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Szántova községben üresedésbe jött segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom a pályázni óhajtkat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi november hó 1-ig** nyújtsák be.

A segédjegyző javadalmazása előleges havi részletekben fizetendő évi 800 korona.

Baja, 1902. évi október hó 8.

MENTÉNYI s. k.,
szolgabíró.

2-1

412. szám.

1902.

Árverési hirdetemény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 14330/1901. számú végzése által dr. Kniesel Frigyes kulai ügyvéd által képviselt a cservenkai mezőgazdasági népbank részvénytársaság javára Gyertyi Tyra pivnicai lakos ellen 300 korona tőke, ennek 1901. évi december hó 7-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 92 kor. 87 fil. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 600 koronára becsült 50 m. m. buza stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1902. V. 2/4. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Pivnicán alperes lakásán leendő esz-közlésre **1902. évi október hó 27-ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódsághon, 1902. évi október hó 12-én.

Váczy János,
kir. bir. végrehajtó.

Kiadó magtár és lakházak.

Temerin községben lévő és az uradalom tulajdonát képező **magtár** 10,000 mm. gabona befogadására, továbbá **két lakóház**, mindegyik áll 2 szoba, konyha, kamara, pince és padlásból, **haszonbérbe kiadó**. Az épületek egy udvarban állanak.Bővebb értesítéssel szolgál **Temerinben Molnár Béla** uradalmi intéző. 3-3

Ujjonnan bevezetett honi, párisi, berlini **RUHADISZEK** **APLIKÁTOR** a legnagyobb választékban.

Megérkeztek Barchet és újdonságok **MINDEN ÁRBAN. FLANEL 21 MÉTERE.**

Az elismert legjobb és legdivatosabb őszi és téli női szövet újdonságok dús választékban.

PÁRISI ÁRUHÁZBAN.

Tuna Gusztáv és Társa.
ZOMBOR. (Corso.)

6-5

A legjobb és legolcsóbb **BEVÁSÁRLÁSI FÉRFIDIVAT ÚJDONSÁGOK.**

Kész bluzok **GYÁRI RAKTÁRA** minden nagyságban és minőségben. **FORRÁS. FEHÉRNEMŰ HONI GYÁRTMÁNY.**

Uri és női emyők gyári raktára. Férfi ingeka legjobb minőségben.

5944. sz. 1902.

Pályázat

községi irodai szerek szállítására.

Ó-Becse nagy község részére 1903. évben szállítandó irodai szerekre, nevezetesen: irodai fehér és fogalmazó papír, réztoll, tolltartó, fekete és színes irón, irodai ténta, csomagoló papír, levélborítékok stb. pályázat hirdettetik.

Felhívtnak tehát vállalkozni óhajtkók, hogy 100 korona óvadékkal és a tárgyak mintájával felszerelt zárt ajánlataikat **f. é. december hó 5-ig** már annál is inkább benyújtani ne késsenek, mert a később érkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok az egységi árak világos kitételével teendők, a melyeknek figyelembe vétele mellett fog a megrendelés — azonnali készpénzfizetés mellett — teljesítettetni.

Ó-Becsen, 1902. október 12-én.

Mihály Sándor s. k., Vrbasky István s. k.,
jegyző. 3-2 bíró.

3427. sz. kig. 1902.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

1. Szóna, Gombos és Prigl.-Szt. Iván nagyközségekből csoportosított és Szóna székhelylyel;

2. Bács-Bresztovác, Bács-Doroszló és O-Sztpár nagyközségekből csoportosított és Bács-Bresztovác székhelylyel megállapított körállatorvosi állásokra pályázatot hirdetek.

Az állások javadalmazása külön-külön 1200 korona készpénzfizetés, hivatalos utazások alkalmával az egyes községek által természetben kiszolgáltatandó fuvar és az állatok gyógykezeléséért az 1888. évi VII. t. c. 103. § a szerint egyezségileg vagy szerződésileg biztosított díj.

Felhívom pályázni kívánókat, hogy kellően felszerelt kérvényüket **folyó évi október hó 30-ig** nyújtsák be.

Apatin, 1902. október 5.

NÉMETH,
szolgabíró.

3-3